

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Partic in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Mlademu cesarju!

V petek, dne 17. t. m., slavi nadvojvoda Karel prvokrat kot avstrijski cesar svoj rojstni dan. Udani narodi bodo ta dan proslavljali, ne iz navade ali bojazni, da bi jih zlobni ljudje ne razkričali za nedoljubne, ampak iz prave, srčne ljubezni do mladega cesarja.

Odkar je Karel naš vladar, se je marsikaj že spremenilo. Bili so časi, ko je vse besnelo ali moralo besneti za prelivanje krvi, ko je bila papeževa molitev za mir prepovedana in ko so se vršile ob ogromni udeležbi vojnouduševalne prireditve v cerkvah in izven cerkve. Besedice „mir“ si dolgo nismo upali prav izgovoriti. A prišel je mlad vladar, poln ljubezni do trpečnih ljudi, navdan pravega, nepokvarjenega krščanskega duha, odločen v svojih nastopih, ki se je brez ovinkov postavil ob stran velikega mirovnega papeža Benedikta, ter začel z njim visoko dvigati zastavo miru ter klicati svetu, naj vendar pusti to nečloveško morijo. Vse, kar nima nobenega dobička od vojne, je z neskaljenim veseljem pozdravilo mladega cesarja in njegova prizadevanja. Nemški vojnoudušjaški listi so sicer nekaj časa pisali neprijazno o Avstriji, toda morali so se udati. S ponosom lahko povemo, da celo naši sovražniki spoštljivo in priznalno govorijo o našem vrlim mladem cesarju. A narodi avstrijski so naravnost navdušeni za svojega cesarja, ki razume njih srce in ki mu je beseda „mir“ najljubša.

Svoboda je bila zaprta, ko je nastopil cesar Karel habsburški prestol. Toda s Karlom so se odprle ječe, so padle verige, se nam je zopet prikazala zlata svoboda. Vsakdo izmed nas čuti sam na sebi, da smemo prosteje dihati. Brezvestni obrekovalci, besni naši preganjalci, politični hinavci in lažnjivci so se poskrili v temne kote, poštene ljudje si upajo zopet na dan. Na tisoče in tisoče nedolžno zaprtih časti v cesarju Karlu svojega rešitelja, celi narodi mu radostno obetajo udanost in zvestobo, ker zaupajo njegovemu dobremu, zlatemu srcu.

LISTEK.

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Dalje.)

V prodiranju za Rusi smo napredovali. Porinili smo jih nazaj preko Kolačič skoro do Brzosteka. Tukaj so se pa ustavili in dobili ojačenja na pehoti in artileriji. Naše čete so bile vsled bržeče naglih pohodov izmučene ter prerezane. Artilerije smo imeli malo in še to same poljske topove ter nerodne, stare havbice. Dostoj smo se smejali mi ruskim podplatom, od Brzosteka nazaj pa oni našim. Napadli so nas z gotovo več kot 20kratno artilerijsko in pehotno premočjo. Nas ni bilo niti težko poriniti nazaj.

Ko smo pa se spustili enkrat v tračnice že do takrat dovolj vežbanega umika, smo jo puhali z isto naglico kot poprej Rusi pred nami. V enem dnevu smo bili nazaj za Jaslom, prepustivši ga za božič in novo leto sovražniku, ki je bil sveto obljubil, da posesti za praznike Jasločane.

Pri tem umiku je šrpel največ naš regiment! Mi smo morali vedno kot zadnji zadrževati in muditi sovražnika, da ni tiščal preveč drugim v hrbet ter pod pete. Ravno 24. decembra v jutro smo dospeli v mestece Zmigrod. Divizionar sam je videl, koliko je pretrpel naš polk v neprestanih praskah prošlih dni. Povabil nas je kot divizijsko rezervo v Zmigrod, da se odpočijemo za eden dan in noč. Moj Bog! Kako

Slovenci in Hrvati vemo, da je cesar naš prijatelj, ne samo prijatelj naših hrabrih vojakov na frontah, ampak prijatelj celega naroda. V njegovih očeh, v njegovem naziranju ni slovensko-hrvatski narod več narod druge vrste, ampak enakovreden z vsemi drugimi narodi, ki naj sporazumno s cesarjem sami odločajo o svoji narodni usodi. Cele plasti sosednih narodov še sicer ne razume novega časa, toda tudi to bo prišlo. Tembolj častimo mi svojega cesarja, ki nas razume in ljubi.

Živel naš mladi cesar Karel!

Nemci se kregajo.

Ker se Slovani nočemo več z Nemci kregati, ampak hočemo postati samostalni, zato so se že začeli kregati med seboj.

Na Dunaju so si ustanovili naši Nemci Avstrijsko politično društvo. Dne 20. julija je Nemec Meinel v tem društvu naznanil, da se je že ustanovil odbor za mirovno agitacijo. Po njegovem mnenju bi naj delali za mir brez odstopa in brez dobitve novega ozemlja. Razmere v drugih deželah so boljše kot pri nas. Anglija se je nezlomljena. Podmorski boj ni izpolnil pričakovanj, ki so se gojile. Edina ovira, zaradi katere se ne moretakojskleniti mir, je Nemčija. Naše pretesno razmerje z Nemčijo nas ovira, da ne moremo skleniti sporazumom častnega mira. Avstrija bi vendar morala v prvi vrsti misliti na se, kajti vsak je sebi najbližji.

Vsled teh izjavani je nemški nacionalverband sklenil pozvati vse svoje poslance, da izstopijo iz Avstrijskega političnega društva in je dal ukor poslancu Redlihu, ki je bil navzoč pri seji dne 20. julija, in Meinlu ni ugovarjal.

Te podatke smo povzeli po graški „Tagespost“, ki je gotovo o pojavih v nemškem taboru dobro poučena. Kar je v našem poročilu razprto tiskano, je tako tudi v omenjenem listu.

smo bili veseli, ker se nam je obetala boja prosta sv. noč. Saj biva v srcu vsakega človeka oni bajni spomin na sveto, na božično noč. Saj ravno ta je bila prva, ki smo jo prebili daleč proč od domovine, na — bojnem polju. Kako so trepetala naša srca v nestrpnem pričakovanju: kedaj, kje in kako bomo pač prebili sv. noč? Da bi ne bilo vsaj ta večer bojev in spopadov! Po vdejitvi te srčne želje je goreče hlepelo srce vojaka in častnika. In približala se je ta v strahu in trepetu pričakovana sv. noč. V plačilo za prestane muke nam je ponudila mir in odpoitek za eno, najblažnejšo noč. Obrazi nam vsem o bili nekako svečano, praznično veseli, ker smo se pripravljali, da praznujemo po-podežovani navadi v. noč s sveto slovesnostjo.

Proti večeru 24. decembra sem stopil malo pogledat za tovarišem Franciom, ki je gradil nekje za mestom most za prevoz artilerije. Za mestom ob cesti je bilo nabito polno našega topništva vseh kalibrov od pritlikavih gorskih topov do 15 cm težke havbice. Vsi ti topovi so streljali na vso moč in sapo. Pa sem le vprašal nekega artilerijskega ognjara (Feuerwerker):

„Kam pa streljate s toliko vnemo na sam sv. večer?“

„Na proti mestu prodirajoče ruske kolone“, mi je odgovoril.

Ta odgovor me je dregnil neprijetno in mi nagnal bledost v obraz. A ko sem se vrnil v mesto v krog svojih tovarišev, ki so že bili zbrani krog belo pokrjene mize, so mi zatonili spomini na „prodirajoče ruske kolone“, videl sem pred seboj le čar sv. noči. Večerjali smo resnih obrazov, kakor se spodo-

Rekviriranje sena in Slov. Štajer.

Zglasiti se moramo, braniti se moramo! Vse smo radi dali in radi žrtvujemo za vojaštvo; toda kolikor rabimo za sebe, to se nam mora pustiti. Naša živinoreja peša, posledice bodo hude. Oblasti bi morale skrbeti, da se ohrani vsaj še mlada živina. Kako jo naj redimo, če nam hočejo zopet vzeti skoro vse seno, vso slamo! Zahtevali so od občin količine, ki jih ne morejo odklati brez velike škode za lastno živinorejo. Na Gornjem Štajerskem že prirejajo razni okrajni shode, na katerih se udeležujejo razgovorov celo okrajni glavarji. Čast jim! Povsod se sliši-jo od tam glasovi, da ne morejo okraj oddati zahtevanega sena. Pri nas na Slovenskem Štajerskem pa uradništvo drugače nastopa; ono ne brani živinorejca, kakor v nemškem delu dežele. pri nas le grozi, kaznuje.

Z odredbo od dne 2. julija 1917, drž. zak. št. 55, se je določila naslednja najvišja množina sena in slame, katera se sme pokrmiti na dan in na komad: A. Samopreskrbnik. 1. Med časom paše, oziroma zelenega krmljenja 1) za veliko živino 4 kg, 2) za mlado živino do 2 leti 1 kg (tudi ovce in koze), 3) za konje 5 kg. II. Če je živina v hlevu (po zimi) 10 kg, oziroma za mlado živino 3 kg. B. Nesamopreskrbnik. 1) za veliko živino in konje 10 kg, 2. za mlado živino do 2 leti, ovce in koze 3 kg.

Pri mešanici se sme vzeti 3 dele sena in 1 del slame. 1 kg ovsa se zaračuna za 2 kg sena in slame. Za nasteljo se sme porabiti dnevno za 1 komad: 1) za veliko živino 3 kg, 2) za mlado živino do 2 leti 2 kg, 3) za ovce, koze in svinje 1 kg, 4) za konje pri kmetu 2 kg.

Ta odredba se je komaj izdala, ko je izšla že druga, ki je prvi nasprotna. Objavimo jo, da bo v večni spomin. Radovedni smo, če so izdali take odredbe tudi v drugih deželah in drugih glavarstvih Srednjega in Gornjega Štajerja. Najprvo se županom ukazuje, kako morajo delovati pri rekviriranju sena — sicer . . . ! Nato pa piše ukaz: „Slednjič se naj še takoj vse prizadete kroge podučiti, da z namestniško naredbo od dne 2. julija 1917, dež. zak. št. 55, določene dnevne množine samoumevno ne upravičijo, z oziro na živinsko stanje preračunane skupne senene množine takoj naprej za-se obdržati in le

bi za ta večer, zbrani po sinovsko krog sivolasega obersta.

Po končani večerji nas je presenetil naš Francelj večarobnosti božične noči z — božičnim drevescem. Sam Bog vedi, kje ga je bil iztaknil ter okusno okinčal z vsem potrebnim. Na sredino mize ga je postavil in sam g. polkovnik je prižgal svečice. Vsi smo gledali vestno nepremično v brleče lučice in užívali opojnost te noči z otroško slastjo in poželenjem.

Potihnil je grom topov in prasket iz pušk — mesto in nas je objel mir sv. noči. Na sredini mize se je svetlikalo smrekovo drevesce, mi vsi smo se tiščali krog teh lučic in srkali iz njih plamenčkov loslej tolikanj pogrešano veselje in radost. Obrazi in srca so nam bila okinčana z vncem prazničnega veselja, ko se je dvignil starosta-oberst, da bi nas nagovoril, da bi nam nekaj povedal, ker se je čutil očeta med sinovi. Solze so mu zaigrale v očeh, ko nas je pogladil z zadovoljno očetovskim pogledom in nam brenknil z na vojni tako sladko donečim:

„Tovariši!“

Dalje ni govoril. Ostrmel je starček in se prijet v grozi za glavo.

V trenutkih, ko smo mi pili v dolgih požirkih iz kupic svetločnega veselja, se je nekaj doigralo, ker nas je hipoma pahnilo iz raja sv. noči v prognanstvo — smrti. Skozi duri naše sobe je planil stotnik od brigade in vzkliknil razburjeno:

„Rusi so že vdrli na glavni trg mesta! — 97. polk jih mora takoj napasti in poriniti nazaj!“

(Dalje prihodnjik.)